

QR-CODE

Met eenvoudige test op antistoffen maak je eind aan tweedeling door coronapas

De coronapas verdeelt de samenleving. Schaf de bijbehorende identificatieplicht af en geef twee opties: wie gevaccineerd is óf met een simpele test kan aantonen dat hij of zij antistoffen in het bloed heeft, is overal welkom.

De coronapas is vanaf zaterdag vereist in Nederland om toegang te krijgen tot horecagelegenheden, concerten, sportwedstrijden, festivals en evenementen. Deze pas (in de vorm van een QR-code in de CoronaCheck-app) is ook vereist voor toegang tot theaters en bioscopen en musea. Eigenlijk voor alles wat het leven leuk maakt.

Bij hoog en bij laag werd door de overheid betoogd dat de coronapas geen dwangmiddel is om de vaccinatiegraad op te voeren en dat deze ten principale niet discrimineert. Dat zagen horecaondernemers en een groot aantal burgemeesters anders: zij verklaarden openlijk burgerlijk ongehoorzaam te zijn. In het buitenland stimuleerde de invoering van de coronapas ongevaccineerden om zich alsnog te laten vaccineren, maar of dat ook in Nederland zo is, zal moeten blijken.

Of de coronapas in de huidige vorm een lang leven beschoren is, betwijfel ik. Niet zozeer om politieke redenen, maar om inhoudelijke. De huidige coronapas toont een groen vinkje als aan een van drie voorwaarden is voldaan: je hebt een vaccinatiebewijs, een herstelbewijs of een negatieve PCR-test die niet ouder is dan 24 uur. De eerste voorwaarde slaat op bescherming (alhoewel indirect), de tweede op het opsporen van ziekte en de derde op het aantonen van het virus. Niet bepaald hetzelfde allemaal.

Ik ben inmiddels naar de schouwburg geweest en moest mijn QR-code laten zien én een identiteitsbewijs. Dat laatste leverde lange rijen op. Dit is het grote verschil met bijvoorbeeld Italië, waar je alleen de code hoeft te laten zien. Dit toont weer eens hoe wereldvreemd de Nederlandse overheid soms is. Wie leent nu iemands telefoon om naar het café te gaan? De identificatieplicht bij de coronapas moet worden afgeschaft. Dat zal veel verzet voorkomen.

Blijft de vraag of de coronapas, als je niet gevaccineerd bent, relevante gegevens bevat om infectie en ziekte te voorkomen? En of er door die gegevens te vragen niet impliciet wordt gediscrimineerd door de overheid, met als doel om de vaccinatiegraad te verhogen.

Het vervelende is dat het virus zelf per definitie discrimineert. De kans op infectie is namelijk niet voor iedereen gelijk. Dat gaat over risicogedrag en risicovolle omstandigheden. Een virus zoekt nu eenmaal de makkelijkst bereikbare slachtoffers op en als je risico's opzoekt, heeft het virus meer kans. Een virus doet ook niet bij iedereen evenveel kwaad: het coronavirus treft ouderen en mensen met overgewicht harder (meer kans op ziekte en sterven) dan jongeren. De vacci-

Foto ANP

Jaap Goudsmit is hoogleraar epidemiologie en infectieziekten aan Harvard T.H.Chan School of Public Health.

natiecampagne van de overheid heeft de maatschappij opgesplitst in gevaccineerden en ongevaccineerden, met als gevolg dat de speelruimte van het virus drastisch is ingedamd.

Nederland heeft om en nabij 15 miljoen inwoners boven de 12 jaar, die zijn uitgenodigd om zich te laten vaccineren. Daarvan zijn er inmiddels ongeveer 13 miljoen gevaccineerd. In de hele wereld hebben we inmiddels te maken met de deltavariant van het virus die zo besmettelijk is - met een reproductiegetal dat vier keer zo hoog als het virus dat ons in 2020 bereikte uit Italië - dat binnen een jaar alle ongevaccineerden, op een enkeling na, een infectie zullen hebben doorgemaakt en daardoor net zo weinig kans hebben als gevaccineerden om dit weer op te lopen.

Van de 14.605 patiënten die het laatste halfjaar in het ziekenhuis zijn terechtgekomen vanwege covid-19, waren er 12.862 niet gevaccineerd, tegenover 669 die volledig gevaccineerd waren. Dit zijn getallen die toch iedereen moeten overtuigen van het nut van vaccinatie. Bij 1.074 mensen was de bescherming tegen ziekte nog niet volledig omdat ze maar een enkele prik hadden gehad.

Onderzoekresultaten van het RIVM en GGD bevestigen wat in het buitenland al ruimschoots was aangetoond: dat je als gevaccineerde veel minder kans loopt om ongemerkt besmet te raken en even ongemerkt anderen te besmetten. Alles draait nu om de snelheid waarmee de ongevaccineerden een infectie oplopen en ziek worden door de deltavariant, of alsnog tot vaccinatie overgaan de komende maanden: in beide gevallen hou je er immuniteit tegen het virus aan over.

Wie niet gevaccineerd is kan ook een toegangsbewijs krijgen door een herstelbewijs te overleggen. Maar de term herstellen is hier misleidend: herstellen doe je van een ziekte

die je gemerkt hebt, maar de infectie met het coronavirus - vooral die met de deltavariant - verloopt heel vaak zonder dat je het merkt, en dat weet de overheid. Je kunt een 'herstelbewijs' krijgen, als 'je ooit positief getest bent op de aanwezigheid van het coronavirus', zo luidt de letterlijke tekst.

Maar dat niet alleen, die test moet afgenomen zijn door de GGD, een zelftest of een serologische (bloed)test telt niet. Er zijn nog meer restricties: de test moet minstens 11 dagen geleden positief zijn geweest, en niet langer dan 180 dagen geleden afgenomen. Maar er zijn mensen die matig op vaccinatie reageren en weinig tot geen afweer tegen het virus opbouwen, en dat test je met deze tests niet.

Hoe moet het dan? Ik stel voor om, naast vaccinatie, alleen te registreren of je antistoffen hebt tegen het coronavirus; zo ja, dan mag je overal in. Testen op het virus heeft bij zo'n hoge verspreidingssnelheid als de deltavariant weinig zin meer. Een simpel antistof-testje op een vingerprikje bewijst zonder aanzien des persoons of je gevaccineerd bent dan wel een infectie hebt doorgemaakt, en om die antistoffen gaat het. Voor mensen die bang zijn voor het prikken van bloed is er een antistof-test op je speeksel, die in de VS al door de overheid is goedgekeurd. Zo'n test zou absoluut de voorkeur verdienen en is een fluitje van een cent, voor jezelf of de huisarts.

Zowel vaccinatie als infectie wekken vooral antistoffen op die wel binden aan het zogeheten S-eiwit, maar je niet beschermen tegen een nieuwe infectie. Er zijn echter al testjes die precies de beschermende antistoffen, die op een specifieke plaats op het S-eiwit aanhechten, met een vingerprikje aantonen in je bloed. Dat is volgens mij wat iedereen wel wil weten, en dan ben je ook van alle discussie over vaccinatiedwang en -drang af. De coronapas wordt dan een echt wapen in de strijd tegen dit virus, en vooral ouderen boven de 60 jaar zullen er iets aan hebben. Zij verliezen immers het snelst hun beschermende antistoffen; dat zal een goede stimulans zijn om bij de huisarts niet alleen de jaarlijkse griep-prik, maar ook de coronaprik te halen.

Zolang niet iedereen besmet geweest dan wel gevaccineerd is, moet er gehandhaafd worden, maar dat wordt een stuk eenvoudiger als deze veranderingen in de coronapas in het vooruitzicht worden gesteld dan wel ingevoerd. Ten eerste het opheffen van de identificatieplicht, en ten tweede de vervanging van de virustest door een serologische test. Dan is de tweedeling in de maatschappij waar sommigen zo bang voor zijn, niet meer aan de orde. Het gaat dan namelijk om dezelfde vraag voor iedereen: of je nog steeds tegen het coronavirus beschermd bent.